

охорона здоров'я, працевлаштування, соціальне забезпечення та загальний добробут журналістів. При цьому, особлива увага має приділятися методам захисту прав людини журналістів у випадках погроз або нападів під час репортажів із зон конфлікту [8].

Список використаних джерел

1. Areal M. F. P. A profession termed «Journalism». *Revista Latina de Comunicación Social*. 2010. Vol. 65. P. 1–12.
2. Mercier A. War and media: Constancy and convulsion. *International Review of the Red Cross*. 2005. Vol. 8, No. 860. 649–659.
3. Payne K. The Media as an Instrument of War. *Parameters*. 2005. Vol. 35, No. 1. P. 112–118.
4. Rai A. K. Media at war: Issues and limitations. *Strategic Analysis*. 2000. Vol. 2, No. 9. P. 1681–1694.
5. Chouliaraki L. Authoring the Self: Media, voice and testimony in soldiers' memoirs. *Media, War & Conflict*. 2016. Vol. 9, No. 1. P. 58–75.
6. Silvestri L.E. *Friendled at the Front: Social Media in the American War Zone*. Lawrence, Kansas: University Press of Kansas, 2015. 223 p.
7. Balguy-Gallois A. The protection of journalists and news media personnel in armed conflict. *International Review of the Red Cross*. 2004. Vol. 86, No. 853. P. 37–67.
8. Al-Moslamani J. K. *The Legal Protection of Journalists and Media in Conflict Zones*. Brunel Law School, Brunel University, 2017. URL: <https://bura.brunel.ac.uk/bitstream/2438/15852/1/FulltextThesis.pdf>

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА: ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДІТЕЙ

О. Поміха, кандидат історичних наук

Ю. Юрик

Тернопільський національний технічний університет ім. І Пулюя

Традиційно вважається, що війна – це справа військового, солдата, дорослого чоловіка, який зі зброєю в руках іде воювати на фронт. Водночас найбільш незахищеними під час війни є діти, жінки, люди похилого віку, цивільні. Найвразливішою категорією населення, яка страждає від бойових дій та політики окупаційної влади, є діти.

Для моніторингу, запобігання та припинення злочинів проти дітей під час війни Рада Безпеки Організації об'єднаних націй (ООН) визначила шість серйозних порушень щодо дітей під час війни: вбивства, каліцтва та викрадення дітей, сексуальне насильство, вербування окупантами до збройних угруповань, удари по школах і лікарнях, відмова у гуманітарному доступі для дітей [8]. Саме від цих жахів війни нині потерпають українські діти, які перебувають в зоні

бойових дій та на окупованих територіях. За офіційними даними від початку повномасштабного вторгнення в Україні загинуло 480 дітей і 964 – поранені, 405 дітей вважаються зниклими [2]. Процес примусового вивезення українських дітей на територію Росії, на жаль, має систематичний характер і відбувається під різними приводами. Так, на початку квітня цього року окупанти вивезли «на лікування» понад 100 тис. дітей зі східної частини України. Після «медичного огляду» переважній більшості дітей приписують «лікування» у РФ, від якого батьки не можуть відмовитись, адже їм погрожують відібрати батьківські права. При цьому, зафіксовані випадки коли лікарі вимагають у батьків гроші, аби не «виявляти патологію» [5]. Як повідомляє інтернет-портал «Діти війни» на основі інформації з відкритих російських джерел, з України депортовано 744 тис. українських дітей [2]. Примусова депортація – це не «гуманітарна місія і порятунок», як це називають окупанти, це злочин, акт геноциду по відношенню до українських дітей. На жаль, точну кількість постраждалих дітей встановити неможливо через активні бойові дії та тимчасову окупацію частини території України.

Долі українських дітей на тимчасово окупованих територіях України і тих, які опинилися далеко від рідних домівок, складаються по різному. Маленьких українців розміщують у «таборах перевиховання», їх піддають тортурам та психологічному тиску, до них застосовують заходи, спрямовані на примусову інтеграцію у російський соціокультурний простір, а викрадених українських дітей-сиріт незаконно всиновлюють російські громадяни [3].

Наприкінці березня поточного року Центр національного спротиву (ЦНС) оприлюднив мапу таборів, куди росіяни вивозять депортованих українських дітей [4] Мапа показує розміщення 45 дитячих й 12 мілітарних таборів, розташованих в Росії, а також на тимчасово окупованій території Криму та Луганщини.

Єльська лабораторія гуманітарних досліджень (Yale Humanitarian Research Lab) 14 лютого 2023 р. опублікувала незалежний звіт, в якому детально описується мережа керованих Росією закладів і процесів, які використовуються для переселення тисяч українських дітей до територій, підконтрольних російському уряду [9]. Основною метою таборів є політичне перевиховання українських дітей. Країна-агресорка прагне знищити національну ідентичність маленьких українців, піддаючи їх науковій, культурній, патріотичній та військовій освіті, орієнтованій на Росію. Операція централізовано координується Федеральним урядом РФ і включає всі рівні влади.

Державні структури України та Управління Верховного комісара з прав людини ООН більше року розслідують процес насильницької депортації дітей з України та доводять, що дії РФ протирічать фундаментальним принципам захисту дітей в умовах війни, є потенційними порушеннями Конвенції про права

дитини і Женевських конвенцій і можуть трактуватися як воєнні злочини та злочини проти людяності [9]. 17 березня 2023 р. Міжнародний кримінальний суд у Гаазі видав ордери на арешт президента Росії В. Путіна, а також уповноваженої президента РФ з прав дитини М. Львової-Белової, які, за версією суду, є особисто відповідальні за депортацію українських дітей в Росію [7]. Після цього в РФ заявили, що повернуть дітей Україні, коли будуть «безпечні умови». Проте, Росія не припинила вивозити українських дітей. Більше того, у цьому бере участь Білорусь, на територію якої перевозять українських дітей. Тому до відповідальності може бути притягнений і О. Лукашенко [6].

Українська влада заявляє, що готова до співпраці з усіма міжнародними організаціями з метою повернення вивезених до РФ українських дітей та притягнення винних до відповідальності. Так, нещодавно 28 квітня 2023 р. Парламентська асамблея Ради Європи (ПАРЄ) ухвалила резолюцію про депортацію та примусове вивезення українських дітей до Росії. Вперше у міжнародному документі йдеться про можливий геноцид з боку Росії щодо українців. Основна мета резолюції – засудити депортацію та насильницьке переміщення українських дітей, привернути увагу до необхідності повернення їх додому, засудити порушення міжнародного права, зокрема це стосується статей Конвенції про геноцид і Римського статуту про можливість злочину геноциду [6]. Як заявив президент ПАРЄ Тіні Кокс, Рада Європи – це не та інстанція, яка притягує когось до відповідальності. Але її резолюція містить фактичну інформацію, яку вона готова надати ООН і Міжнародному кримінальному суду. У будь-якому випадку викрадення дітей як зброї під час війни – це воєнний злочин, у якому можуть бути елементи геноциду.

Питання щодо форми міжнародного трибуналу для Путіна і покарання РФ за злочини в Україні щодня обговорюється в ПАРЄ, однак решта міжнародних організацій не готові виключити Росію зі свого складу чи визнати злочини режиму Путіна [1].

На жаль, сьогодні, міжнародні організації, які створені з метою збереження миру та запобігання війни, безсилі проти російського вторгнення в Україну. Це означає, що механізм захисту та підтримки миру не працює і повинен бути налагоджений. Необхідно зупинити російську агресію на українських теренах. Україна закликає міжнародне співтовариство негайно змусити Росію припинити війну в Україні та притягнути винних до відповідальності за вчинені злочини.

Список використаних джерел

1. В ПАРЄ немає сумнівів щодо винуватості РФ, лише обговорення форми трибуналу для Путіна і компанії. URL: <http://www.nrcu.gov.ua/news.html?newsID=101291> (дата звернення: 30.04.2023).

2. Державний портал «Діти війни». URL: <https://childrenofwar.gov.ua/> (дата звернення: 08.05.2023).
3. Потіха О.Б. Долі українських дітей на тимчасово окупованих територіях України. *Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки*: Збірник тез III Міжнародної наукової конференції, 20-21 квітня 2023 р. / упоряд. Крисько А.А., Габрусєва Н.В. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2023. С. 27-30.
4. Російські табори «перевиховання» українських дітей. URL: <https://www.google.com/maps/d/u/0/viewer?mid=1GLwnLPTWow4JPiB-w0MzV4jXnYonifk&ll=56.39562469852851%2C61.23356543138239&z=4> (дата звернення: 15.04.2023)
5. Росіяни вивезли понад 100 тис. дітей зі сходу України на «лікування». URL: <https://sprotyv.mod.gov.ua/2023/04/12/rosianyany-vyvezly-ponad-100-tys-ditej-zi-shodu-ukrayiny-na-likuvannya/>
6. Руденко Є. Депортація та примусове вивезення українських дітей до РФ: що саме ухвалила ПАРЄ в резолюції про ознаки геноциду? URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/parye-ukhvalyla-rezolyutsiyu-pro-oznaky-henotsydu-shchodali/32384079.html> (дата звернення: 28.04.2023).
7. У Міжнародному кримінальному суді видали ордер на арешт Путіна. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/03/17/7158195/> (дата звернення: 18.03.2023).
8. Шість тяжких порушень щодо дітей під час війни. Як діти стали передовими мішенями у збройних конфліктах. URL: <https://www.unicef.org/stories/children-under-attack-six-grave-violations-against-children-times-war> (дата звернення: 11.04.2023).
9. Russia's Systematic Program for the Re-education and Adoption of Ukraine's Children. URL: <https://hub.conflictobservatory.org/portal/apps/sites/#/home/pages/children-camps-1> (дата звернення: 21.04.2023).

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В. Токарєв, кандидат юридичних наук, доцент

Харківський національний університет Повітряних сил імені Івана Кожедуба

На сучасному етапі наша держава швидкими темпами здійснює реформування, удосконалення та створення нових форм управління в усіх сферах суспільного життя. Соціальне положення людини, її матеріальне та духовне благополуччя нерозривно пов'язані з її трудовою діяльністю, спрямованою, як правило, на отримання й використання матеріальних благ. Трудове право України – галузь права, яка є системою правових норм, що регулюють трудові відносини працівників і роботодавців, інші відносини, які виникають з приводу зміни і припинення трудових відносин, а також установлюють відповідальність за їх порушення. Трудові правовідносини – це